

Инструкция за пасивно маркиране

Общи сведения за пасивната маркировка. Ориентировъчни цени. Микро гравировка. Кога не се маркира напълно изправен детайл? Стикери. От какво се дразни клиентът? Как клиентът може да излъже маркировача?

В Общи условия на застраховка „Автокаско“ на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства на почти всички застрахователни дружества у нас е указано, че не се покрива риска „Кражба чрез взлом“ на цяло МПС до извършване на пасивна маркировка и подновяване на информационното обслужване на пасивната маркировка. По този повод възникват следните въпроси:

- Кой, къде и как извършва пасивна маркировка на МПС и подновяване на информационното обслужване на пасивната маркировка?
- Какви са задължителните варианти за пасивно маркиране?
- Каква документация се оформя?

Застрахователните дружества у нас не са отговорили правилно и изчерпателно на по-горе поставени въпроси, което е допуснат пропуск на застрахователния мениджмънт у нас.

Първоначално застрахователните дружества използваха едни и същи пунктове за маркиране. Така се създаде обща информационна база данни за застрахованите МПС в тези застрахователни дружества. Тази обща база данни беше общодостъпна за много структури, свързани с издирването на противозаконно отнети МПС у нас и в чужбина. Акционерите на водещите застрахователни дружества в автомобилното застраховане се страхуваха от наличието на обща база данни с конкурентите си и затова си създадоха собствени пунктове за маркиране, обособени в самостоятелни стопански единици. Така акционерите постигнаха две стратегически цели (самостоятелна информационна база данни за застрахователната съвкупност и собствени стикери) и една стопанска цел (допълнителни приходи).

Инструкцията за пасивно маркиране е предназначена за работник без професионален стаж и квалификация. Затова е написана подробно и на съвсем достъпен език. Примери за използвани думи на достъпен език:

- „клиент“ вместо „застрахован“;
- „фар“ вместо „предна светлина комплект“;
- „стоп“ вместо „задна светлина комплект“;
- „мигач“ вместо „пътепоказател“;
- „откраднато“ вместо „противозаконно отнето“ МПС и др.

Общи сведения за пасивната маркировка

Маркировката може да се разгледа като активна или пасивна. При подходящо въздействие върху активната маркировка имаме активност от страна на маркировката. Пример за активна маркировка е приемник-предавател, вграден в МПС. Приемникът приема външното въздействие и задейства (активира) предавателя да отговори. При подходящо въздействие върху пасивната маркировка нямаме активност от страна на маркировката.

Пасивната маркировка на МПС най-често представлява микро гравировка на 12 буквено-цифров код, на който първите две позиции са кода на пункта за маркиране, а

останалите 10 позиции от този 12 буквено-цифров код са последните 10 позиции от номера на рамата.

Номерът на рамата (шасито) за всички МПС се състои от 17 буквено-цифров код, на който последните 6 цифри са серийния номер на продукцията. В много редки случаи номерът на рамата (шасито) може да има по-малко от 17 позиции. Това са предимно превозни средства от вътрешно-заводски транспорт, строителна техника, селскостопанска техника, ремаркета и др.

При Форд Мондео с номер на рама WFOFXXGBBFTS12345, микро гравировката е B2BBFTS12345, на която първите две позиции „B2“ указват кода на пункта за маркиране, където първоначално е извършена маркировката. Когато номерът на рамата се състои от по-малко от десет символа, то липсващите символи се заместват със звезда. При номер на рама 12345, микро гравировката ще бъде B212345*****.

Всеки пункт за маркиране трябва да си има собствен код, което не се спазва от доста фирми за пасивно маркиране у нас, заради малък оборот, скромни финансови възможности, недостъпен лиценз за извършване на подобни услуги, заобикаляне на патенти и др. В Европейския съюз се забелязва разнообразен начин на формиране на буквено/цифровият код, който се микро гравира върху детайлите на автомобила. Примери за определяне на буквено/цифровия код, с който се гравират детайлите на МПС: последните 5 знака от номера на рамата се гравират в обратна последователност; последните 6-8 знака от номера на рамата се конвертират по секретен алгоритъм в друг символен низ, който се гравира върху детайлите на МПС; всичките 17 знака от номера на рамата се гравират върху детайлите на МПС и т.н.

Маркират се конкретно указани детайли на конкретно указани места. Само така може да се подпомогне издирването на противозаконно отнето МПС. Арматурното табло и седалките се маркират, като 12 буквено-цифровият код ръчно се изписва със специален маркер, който се вижда само при облъчване с ултравиолетова лампа (например UV-детектор за проверка на фалшиви банкноти). Препоръчителният размер на буквите/цифрите е 15 mm височина и 8 mm ширина. Избира се подходящо място за маркиране, което не е изложено на слънчева светлина.

Информационната база данни с маркираните МПС може да се използва от полицията при издирване на противозаконно отнето МПС. Тази информация се обработва и разпространява съгласно международни договорености за бъдещ период от време, предплатен от собственика на МПС. В цената на първоначалното маркиране се включва едногодишно информационно обслужване на информационната база данни. Следващата година се извършва само подновяване на информационното обслужване за срока на следващата застрахователна полица, което често неправилно се нарича „премаркиране“.

Ориентировъчни цени за извършвани услуги у нас по пасивно маркиране, включително 20 % ДДС

- 40 лева за съкратен вариант на първоначално маркиране, включително информационно обслужване за 1 година на маркировката за автомобили, застраховани до 5 000 лева включително. Пример за маркировка на лек автомобил: на абразивно маркиране подлежат всички фарове, мигачи, фарове за мъгла в предна броня, стопове и стъкла.

- 59 лева за пълен вариант на първоначално маркиране, включително информационно обслужване за 1 година на маркировката за автомобили, застраховани над 5 000 лева.

Пример за маркировка на лек автомобил: на абразивно маркиране подлежат всички фарове, мигачи, фарове за мъгла в предна броня, стопове, стъкла, врати и капаци, като с маркер се маркират арматурно табло и седалките.

- 60 лева при съкратен вариант или 88,50 лева при пълен вариант за първоначално маркиране на автобуси над 9 до 20 места, включително информационно обслужване за 1 година на маркировката. При автобуси над 9 до 20 места услугата е с 50 % по-скъпа, отколкото при леките автомобили. При автобуси над 20 места, цената на услугата е съответно 80 лева при съкратен вариант или 118 лева при пълен вариант на маркиране, включително информационно обслужване за 1 година на маркировката. При автобуси над 20 места услугата е със 100 % по-скъпа, отколкото при леките автомобили. Таблото, шофьорската седалка и първите две седалки се маркират с маркер при пълен вариант на маркиране. Вратите и капаци се маркират абразивно при пълен вариант на маркиране, ако условията го позволяват. Стъклата от втория етаж не се маркират.

- 25 лева за подновяване информационното обслужване за 1 година на маркировката, когато автомобилът е маркиран (независимо къде и кога, стига последните 6 цифри от номера на рамата да са маркирани в съответния вариант). Тази цена не зависи от застрахователната сума. Когато застраховката на лек автомобил (при застрахователна сума над 5 000 лева) има срок на валидност от 2 до 5 години (най-често при автомобили на лизинг), информационното обслужване на маркировката се предплаща за целия период по 25 лева за всяка година от срока на застраховката, без първата година, за която е начислено първоначално маркиране ($59 + 25 + 25 + 25 + 25 = 159$ лева предплащане за 5 години).

- 2,50 лева за всеки допълнително маркиран детайл. На селскостопанските самоходни машини се извършва първоначална маркировка по 2,50 лева на детайл, плюс 25 лева за информационно обслужване на маркировката за 1 година. Може да не се маркира инвентарът към селскостопанските самоходни машини. Когато лек автомобил е маркиран в друг пункт за маркиране в съкратен вариант, а сега е застрахован при застрахователна сума над 5 000 лева, то трябва да се маркират останалите детайли за пълен вариант за маркиране – врати, капаци, седалки и табло, за което се доплаща по 2,50 лева за всеки допълнително маркиран детайл, плюс 25 лева за информационно обслужване за 1 година. Пример за допълнителни детайли за маркиране: лята джантата (абразивно маркиране), радио касетофон (маркиране с маркер) и т.н. Допълнителните детайли се маркират със собствения код на пункта за маркиране, независимо от кода на маркировката по другите детайли.

- 30 лева за експресно обслужване на адрес в София, плюс стойността на първоначалното маркиране в съответния вариант или подновяване на информационното обслужване.

Маркировката е безплатна при подменен увреден детайл с нов (ново стъкло, нов фар, нов мигач, нов фар за мъгла в предна броня, нов стоп, нова врата, нов капак и т. н.) по време на срока на информационното обслужване. Подмененият детайл се маркира безплатно, независимо дали е поставен като нов (неупотребяван) или втора употреба. Ако информационното обслужване е подновено с малко закъснение, то маркировката на новия детайл (поставен по времето на предходното информационно обслужване) също е безплатна.

За всяко плащане се издава касова бележка от фискалния касов апарат и фактура, независимо дали клиента желае издаването на тези счетоводни документи. Възможно е фактурата да се издаде на името на посочена от клиента фирма независимо, че собственикът на МПС е частно лице или друга фирма. Предоставената информация за МПС се вписва в протокол за маркиране, подписан от клиента и маркировача. Протоколите за маркиране се предават незабавно в управлението на фирмата-маркировач за вкарване на информацията от протоколите в софтуерната база с данни. В протокола за маркиране е указано, че клиентът доброволно предоставя информация (лични данни и информация за застрахованото МПС), която ще бъде обработвана и впоследствие предоставена на органите на МВР и съответното застрахователно дружество. По този начин не се нарушава Закон за защита на личните данни.

Микро гравировка

Микро гравировката се нанася на определените места, след което разпръснатият карборунд (абразивен пясък) около микро гравировката се издухва със сгъстен въздух. След това се уведомява клиента, че разпръснатият абразивен пясък около микро гравировката може окончателно да се премахне единствено с водоструйка в автомивка, без да се търка с гъба или с четка. При търкане ще се надраскат стъклата в областта около микро гравировката, защото карборундът е много силен абразив и служи единствено да се втрива бързо, лесно и забележимо в детайлите, подлежащи на маркиране. Неприятно е, когато клиентът в горещината си свали страничното стъкло преди измиване на колата с водоструйка. Карборундът ще влезе в долния уплътнител и стъклото ще се надраска при следващите няколко движения нагоре-надолу.

При маркировка на предния капак пада карборунд върху предната част от двигателя, което е много опасно за някои агрегати (например карборундът влиза вътре в алтернатора през отворите за охлаждане и веднага надрасква пластинките на ротора, които контактуват с четките) и за многоканалният ремък, който задвижва алтернатора, водната помпа, компресора на климатика и помпата за хидравликата на волана. Затова много рядко се маркира предният капак.

Челното и задното стъкло се минават само 1-2 пъти, дори да не се отбележат всички букви/цифри. Вратите и капациите се минават умерено, а фаровете, мигачите и стоповете се минават колкото е нужно, за да се получи съвсем ясна микро гравировка. При забелязана размазана буква/цифра от микро гравировката е необходимо елементът на същата буква/цифра да се свали от главата и подмени с нов елемент, който дава ясна микро гравировка.

Големите задни овални стъкла (например Опел Тигра) не се маркират, защото когато същото стъкло е под най-малкото напрежение има голяма вероятност да се спука в момента на маркиране. Понякога челните стъкла на леките автомобили Опел, Пежо, Ситроен и Киа се пукат при маркиране и затова тези стъкла не се маркират. Да не се поема инициатива за маркировка на странични огледала, защото има риск да се счупят. Стъклото на огледалото е съвсем тънко и слабо на натиск, защото е проектирано само да отразява светлината и затова е много по-слабо от стъклата на автомобила, които са проектирани да издържат на челния въздушен напор при скорост до 300 км/ч.

Категорично се забранява абразивно маркиране при работещи високоговорители поради опасната близост на говорителите до стъклата. Звуковата вълна атакува

стъклото отвътре и му създава вибрации. В същия момент това стъкло се атакува отвън от главата за маркиране с пулсиращо налягане от няколко атмосфери до осем атмосфери и почти е сигурно, че на това стъкло му предстои да се спука.

Челното стъкло, фаровете и фаровете за мъгла в предна броня се маркират, след като внимателно са проверени за липса на пукнатини или люспи по тях. При маркиране на челно стъкло с люспа има огромна вероятност от люспата да тръгне пукнатина. Ако от люспата тръгне пукнатина, клиентът най-вероятно ще каже „чупи-купи“. Обикновено проверката за люспи на челното стъкло става като се огледа стъклото отвън при леко повдигнато рамо на чистачката и след това оглед от вътрешната страна на салона. Понякога при смяна на чистачките може да се изпусне рамото, което ще се удари в челното стъкло и ще нарани последното.

Когато вали дъжд и автомобилът е мокър, проверката за люспи става след като се „подсуши“ цялото челно стъклото с гуменото приспособление за избърсване на стъкла. Необходимо е предварително да се подсушат местата от детайлите, където ще се извърши микро гравировка. Забранява се използването на влажен или мокър карборунд (абразивен пясък), защото става на гранули и наранява стъклата. Влажният или мокрият карборунд (абразивен пясък) се изхвърля, защото сушенето му не е гаранция за следваща употреба. Главата за маркиране се суши само в разглобено състояние (при демонтирани елементи) при слаба температура на ел. радиатор или радиатор на ТЕЦ. При по-силна температура има опасност от деформиране (измятане) на елементите и главата.

Забранява се маркиране на току-що поставено ново стъкло – изчаква се една седмица за „улягане“ на стъклото и гумения уплътнител в металната рамка на каросерията.

При сгрешена маркировка (микро гравирани сгрешени номера на рамата) собственикът по-късно ще има проблеми при рутинни проверки от полицията, при годишен технически преглед, при покупко-продажба на МПС, при регистрация в КАТ, при идентификация на откраданото и впоследствие намерено МПС и т. н. Възможно е да се подготви главата за маркиране с данните от едно МПС, а в бързината с тази подготвена глава да се маркира друго МПС. Тогава трябва погрешно маркираното МПС да се маркира наново, като втората (правилната) маркировка се микро гравира малко встрани от първата (чуждата) маркировка, без да се застъпват двете маркировки. Като компенсация за грешката може да се предложи на собственика да си получи парите обратно за предплатената услуга и след това всяка година да ползва безплатно информационно обслужване. Стикерите се залепват върху правилната маркировка.

Кога не се маркира напълно изправен детайл?

Когато условията не го позволяват (малък фар за мъгла на недостъпно място за главата за маркиране; силно овален детайл) или когато съществува риск от увреждането на детайла при евентуален опит за абразивно маркиране. И в двата случая в протокола за маркиране трябва да се запише точно кой детайл не е маркиран, за да няма проблем после при евентуален оглед на увреденото МПС.

Челното стъкло не се маркира, когато е спукано или когато има една или повече люспи по него. Фарове, фарове за мъгла в предна броня и стопове не се маркират при наличието на люспа или пукнатина, дори да няма никаква опасност за увреждане на

детайла, вследствие на микро гравирването. По-късно клиентът няма шанс да поиска обезщетение за същата люспа или пукнатина в случай, че последната не е констатирана при сключването на застраховката.

Напълно изправен детайл не се маркира, когато върху детайла има следи от предишна и различна маркировка. Казано по друг начин, не се допуска върху един детайл да има две различни микро гравировки, указващи различен номер на рама (шаси). Основната цел на маркировката е еднозначно (без съмнения и колебания) да укаже номера на рамата (шасито). Допуска се върху един детайл да има две различни микро гравировки, когато само едната микро гравировка указва последните букви/цифри от номера на рамата, а другата микро гравировка указва регистрационния номер на МПС или друга подобна информация. При внос на МПС от Италия често се забелязва микро гравировка, указваща регистрационния номер на МПС. Същото МПС вече има български регистрационен номер и старата микро гравировка не е съвсем подходяща за ефективно издирване на противозаконно отнето МПС. Тогава се препоръчва да се постави нова абразивна микро гравировка, указваща последните букви/цифри от номера на рамата.

Стикери

След като застрахованият представи МПС и оригиналната застрахователна полица в пункта за маркиране и заплати съответната такса, маркировката се извършва по информация от набития (щампования) номер на рама. Маркировачите подпечатват оригиналната полица, след което залепват съответните стикери. Стикерите заострят вниманието на околните, че автомобилът е маркиран. Винаги на стикерите има данни за комуникация (телефон с международен префикс, E-mail, адрес) с пункта за маркиране, където се съхранява базата данни. Поне един от стикерите трябва да бъде на английски език. Маркировачите залепват два стикера по стъклата на предните две врати. На тези два стикера е посочен месеца и годината, до когато е подновено информационното обслужване на маркировката.

Много често на автомобила се залепва допълнителен стикер „Автомобилът е маркиран“ (запазена търговска марка N5052Y на фирма „КЕЙТ“ ООД) в горния ляв ъгъл на стъклото на задна лява врата, погледната отвън. Когато автомобилът няма друго странично ляво стъкло, освен шофьорското, стикерът се залепва в горния десен ъгъл на шофьорското стъкло, погледната отвън. Когато се разлепи стар стикер и е останало лепило върху стъклото, след съвсем кратко време се натрупва прах върху останалото лепило и клиентът се дразни от очертаните контури на стария стикер. Почистването на старото лепило се извършва с домакински препарат за почистване на прозорци.

По МПС не трябва да има стари стикери на други фирми за маркиране, за да не настъпи объркване. Желателно е да няма стикер за пътна помощ на друго застрахователно дружество.

Когато се увреди стикер (разлепи или падне вътре във вратата при сваляне и вдигане на стъклото) е необходимо същият да бъде безплатно подменен. При подмяна на странично стъкло също безплатно се поставя нов стикер. По възможност старият стикер се задържа за отчитане.

От какво се дразни клиентът?

Клиентът се дразни при натрупване на много автомобили за маркировка и точно тогава е чувствителен при пререждане от страна на друг клиент. Освен етика, от маркировача се изисква и наблюдателност за последователността на пристигането на клиентите. Унизително е когато клиент с евтин автомобил е пререпен от клиент с много скъп автомобил. Клиентът никога не е в състояние да прецени колко време ще отнеме обслужването на неговия и колко на другия автомобил, докато маркировачът може точно да прецени това време.

При маркировка или информационно обслужване на адрес (извън пункта за маркиране) е необходимо да се провери дали МПС може да се движи на собствен ход, защото може да е блокирал двигателят или скоростната кутия. При блокирал двигател или блокирала скоростна кутия, мечтата на клиентът е да спести парите за ремонта и да инсценира кражба или много тежко ПТП. Ако маркировачът установи, че двигателят не може да се стартира, няма двигател, няма скоростна кутия и т.н., трябва в протокола за маркиране да се запише „МПС не е в движение“.

При щета за спукан фар, стоп или стъкло може по маркировката да се установи дали този спукан детайл е от това МПС или този спукан детайл е „взет на заем“ от друго МПС.

По следите от микро гравировката върху счупеното стъкло на преден фар може веднага да се издири автомобил, реализирал ПТП (прегазил човек, увредил чуждо недвижимо имущество или ударил друг автомобил) и веднага избягал от мястото на ПТП-то. Това е причина много водачи да не желаят поставяне на абразивна маркировка върху стъклата на предните фарове и мигачи под предлог, че ще им се загрози предната част на колата. Други водачи не желаят поставяне на абразивна маркировка върху вратите на скъпи коли под предлог, че ще им ръждясат детайлите на местата, където е нанесена абразивната микро гравировка. Превенцията не допуска подобни компромиси.

Как клиентът може да излъже маркировача?

Теоретически е възможно клиентът да излъже по следния начин:

Колата на клиента е блъсната и тотално размазана, без да има „Пълно автокаска“. Клиентът си премества регистрационните номера от неговата блъсната кола на чужда кола от същия цвят, модел и година на производство. После отива при агента и си прави „Пълно автокаска“. След това отива в пункта за маркиране и си плаща за подновяване на информационното обслужване на маркировката. Получава стикер и протокол за маркиране. Минути по-късно клиентът разлепва прясно залепените стикери и ги залепва на тежко катастрофиралото МПС. След седмица се инсценира тежко ПТП. Накрая следва голямо изваждане на пари от застрахователя. Тези пари са за сметка на добросъвестните клиенти, които редовно си плащат застрахователните вноски, без да ползват обезщетения. За да покрие тези непредвидени загуби, застрахователят ще бъде принуден да повиши своята тарифа, което от своя страна ще го направи по-малко конкурентно способен на застрахователния пазар.

Снимки

Пистолет за маркиране

Карборундът се зарежда в стъкленото бурканче над пистолета за маркиране. В долната зелена торбичка се събира изразходваният карборунд за повторна употреба.

Глава за маркиране

Пред главата за маркиране се вижда поставка с елементи. Износените елементи ще микро гравират малко по-дебели букви/цифри. Буквите/цифрите трябва да имат един и същ размер и шрифт. Главата от снимката е подготвена да извърши микро гравировка „B2BBFTS12345“ при номер на рама WFOFXXGBBFTS12345. Елементите с буквата „B“ имат различен шрифт, което е недопустимо. Елементите с цифрата „2“ ще извършат микро гравирание с различна дебелина на цифрата „2“.